

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 226

§ 226

Valtuustokysymys ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru
Isotalo-Marttila Mirkka
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Elli Keisteri-Sipilän ym. 19.5.2025 jättämään valtuustokysymykseen ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Elli Keisteri-Sipilä ja 35 muuta valtuutettua ovat jättäneet 19.5.2025 valtuustokysymyksen ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta sekä työn resurssoinnista. Valtuustokysymyksessä kysytään seuraavaa:

1. Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa käytännössä?
2. Miten paljon Espoon kaupunki on budjetoanut ennaltaehkäisevään päihdetyöhön?
3. Miten Espoon ennaltaehkäisevän päihdetyön budjetti ja resurssit vertautuvat muihin suuriin kuntiin, kuten Helsinkiin ja Vantaaseen?
4. Miten Espoo seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta kouluissa ja oppilaitoksissa?

Vastaus valtuustokysymykseen

Tiivistelmä:

- Ehkäisevä päihdetyö on osa peruskoulun ja lukioiden opetussuunnitelmaa. Alakoulussa se on osa luonnontieteiden oppiainetta, yläkoulussa teemaan perehdytään terveystiedon oppiaineessa.
- Ennaltaehkäisevän päihdetyötä tekee Helsingissä kuusi henkilöä ja Vantaalla yksi henkilöä. Espoon kaupungin henkilöstöresurssi työhön on neljäsosa yhden henkilön työpanoksesta.

- Espoon kaupunki on vuodelle 2025 budjetoinut ennaltaehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen 60 000 euroa, jolla ostetaan päihdekasvatustunteja 5. ja 8. luokkalaisille sekä lukioden yhdelle vuosiluokalle.
- Ennaltaehkäisevää päihdetyötä seurataan THL:n Kouluterveyskyselyllä, joka toteutetaan joka toinen vuosi.

Valtuustokysymyksessä on taustoitettu hyvin ennaltaehkäisevän päihdetyön keskeistä osaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lain (523/2015) mukaan kunnilla on velvollisuus järjestää ehkäisevää päihdetyötä osana hyvinvointisuunnittelua ja -raportointia. Espoossa kouluilla ja oppilaitoksilla on tärkeä rooli tässä työssä.

1. Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa käytännössä?

Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa ehkäisevä päihdetyö on osa peruskoulun opetussuunnitelmaa. Alakoulussa päihteistä, päihdehaitoista sekä suojaavista tekijöistä kertova oppisisältö on osa luonnontieteiden oppiainetta, johon terveystieto kuuluu yhtenä sisältöosana. Yläkoulussa terveystieto on oma oppiaineensa, ja näiden oppituntien puitteissa perehdytään tähän teemaan. Myös lukioden opetussuunnitelma pitää sisällään päihteisiin liittyvää sisältöä.

Espoossa on vahvistettu koulujen edellytyksiä antaa yhdenvertaista päihdekasvatusta lukuvuodelle 2025–2026. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tiimissä on kilpailutettu päihdekasvatusoppitunnit E-liitteen mukaisesti eli tarjous on pyydetty yhdistyksiltä. Viranhaltijapäätös hankinnasta on tehty 14.4.2025. Sopimus kilpailutuksen voittaneen EHYT ry:n kanssa on allekirjoitettu 9.6.2025. Päihdekasvatustunnit on suunnattu 5.lk, 8.lk sekä lukioden yhdelle vuosiluokalle.

2. Miten paljon Espoon kaupunki on budjetoinut ennaltaehkäisevään päihdetyöhön?

Päihdekasvatussopimuksen hinta on 60 000 euroa, joka on budjettineuvotteluissa osoitettu ennaltaehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen. Lisäksi henkilöstöresurssia on budjetoitu 0,25 htv.

3. Miten Espoon ennaltaehkäisevän päihdetyön budjetti ja resurssit vertautuvat muihin suuriin kuntiin, kuten Helsinkiin ja Vantaaseen?

kaupunki	asukasluku (31.12.2024)	Henkilöstö- resurssi / htv	Toiminta- budjetti	muuta
Espoo	320 931	0,25, hoidetaan ostopalvelu- menettelyllä	0 e, hoidetaan ostopalvelu- sopimuksin	ostopalvelubudjetti 60 000 e päihdekasvatustuntien ostamiseen
Helsinki	684 018	6,00	20 000 e	pitää sisällään viestintää sekä PAKKA- toimintamallin
Vantaa	251 269	1,00	10 000 e	

4. Miten Espoo seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta kouluissa ja oppilaitoksissa?

Tällä hetkellä ainoa mittari ennaltaehkäisevän päihdetyön seurantaan on THL:n Kouluterveyskysely, joka toteutetaan joka toinen vuosi. Indikaattorit, joilla päihteidenkäyttöä seurataan 4. ja 5. luokkalaisilla, 8. ja 9. luokkalaisilla sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoilta sekä ammatillisen toisen asteen 1. ja 2. luokan opiskelijoilta, pitävät sisällään seuraavia teemoja:

- tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden kokeilu
- tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö
- päivittäin nuuskaamista
- huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista
- alkoholin viikoittainen käyttö
- alkoholin käyttö tosihumalaan asti
- kannabiksen kokeilua
- laittomien huumeiden kokeilua

Espoon omassa oppilaskyselyssä, joka toteutetaan vuosittain, seurataan koulukohtaisesti juurisyitä, jotka saattavat johtaa päihteiden kohtuuttomaan käyttöön. Tällaisia ovat esimerkiksi "Minulla on koulussa turvallinen olo", "Voin koulussa hyvin", "Opettajani ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu", "Minulla on koulussa turvallinen aikuinen, jonka kanssa voin halutessani keskustella" sekä "Koulumme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen".

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa ja miten paljon työhön on budjetoitu

Tiedoksi